

Управління освіти адміністрації Червонозаводського району
Харківської міської ради Харківської області
Районний методичний центр

Міський конкурс інтегрованих уроків

«Про мій Харків – моїм учням»

Конспект інтегрованого уроку для 4 класу

«Я і Україна. Природознавство»

«Трудове навчання: технічна і художня праця»

ХАРКІВ'ЯНИ ЗА ЧИСТЕ МІСТО!

СТВОРЕННЯ КОМПОЗИЦІЙ ІЗ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ

Підготувала вчитель вищої кваліфікаційної категорії
Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 35

Харківської міської ради Харківської області

Сіренко Анжеліка Альбертівна

Харків - 2014

Тема. *Харків'яни за чисте місто!*
Створення композицій із твердих побутових відходів

Мета.

Навчальна: привернути увагу дітей до екологічних проблем сучасного мегаполісу, розширювати знання учнів про рідне місто, його проблеми; проаналізувати вплив людини на екологічний стан Харкова, намітити способи подолання проблем, спланувати можливі дії школярів щодо поліпшення екологічного стану, вчити створювати композиції із твердих побутових відходів, удосконалювати навички роботи з кольоровим папером.

Розвивальна: розвивати інформаційну компетентність, конструктивне мислення, фантазію, творчі здібності школярів; уміння самостійно здобувати знання, творчо співпрацювати в групі; аналізувати стан довкілля, зіставляти, робити висновки.

Виховна: виховувати екологічну культуру школярів, моральне, етичне, естетичне ставлення людини до природи; ціннісне ставлення до себе як суб'єкта предметно-перетворювальної діяльності.

Завдання уроку:

- формування базових, загальнопредметних і предметних компетентностей;
- засвоєння системи основ екологічних знань;
- опанування способів практичної природоохоронної діяльності;
- набуття досвіду предметно-перетворювальної та побутової практичної діяльності.

Обладнання: мультимедійні матеріали, плакат «Засмічене місто», картки для роботи в групах, анкети, підручник, кольоровий папір, клей, ножиці, тверді побутові відходи.

Форма проведення уроку: екологічний проект

Тип уроку: урок засвоєння нових знань

Педагогічні технології: особистісно орієнтовані, технологія розвитку критичного мислення, ІКТ, технологія створення ситуації успіху.

Методи: проектні, проблемно-пошукові, практичні.

Очікувані результати: усвідомити проблему забруднення навколишнього середовища міста Харкова пластиковими, паперовими і харчовими відходами; навчитись встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; дослідити власні звички, стиль життя щодо регулювання кількості відходів; проектувати свою діяльність, пов'язану із залученням інших людей; узагальнювати і презентувати результати діяльності; створити власну композицію з пластикових і паперових відходів; формувати навички співпраці в групах.

Структура уроку:

1. Організаційна частина (1 хвилина)
2. Мотивація навчальної діяльності учнів (2 хвилини)
3. Оголошення теми та очікуваних результатів (3 хвилини)
4. Сприймання й усвідомлення нового матеріалу (15 хвилин)
5. Діагностика правильності засвоєння учнями знань (6 хвилин)
6. Закріплення нового матеріалу (15 хвилин)
7. Підбиття підсумків уроку. Рефлексія (2 хвилини)
8. Повідомлення домашнього завдання (1 хвилина)

ХІД УРОКУ

І. Організаційна частина. Створення емоційного фону уроку

Мета: включення учнів до діяльності на особистісно-значущому рівні.

Я всміхаюсь сонечку:

- Здрастуй, золоте!

Я всміхаюсь квіточці:

- Хай вона цвіте!

Я всміхаюсь друзям,

Зичу їм тепла.

Гостям усміхаюся,

Зичу їм добра.

- Сьогодні на уроці багато гостей. Наші предки вірили, що кожний гість посланий від Бога; гостей частували, радо зустрічали. А ми з вами подаруємо цей урок: підсумковий урок екологічного проекту. Заздалегідь ви об'єдналися в групи, тож займайте свої місця і представтеся.

1 група – «Екологи»

2 група – «Технологи»

3 група – «Соціологи»

4 група – «Вмілі рученята»

- Урок сьогодні незвичайний, цікавий і дуже корисний! Послухайте вірш і скажіть, чому присвячений наш урок?

II. Мотивація навчальної діяльності

Мета: створення умов для успішного засвоєння знань учнями.

Діти читають вірш.

Крокую Харковом сонячним весело я.

Допомагає мені скрізь усмішка моя.

Лише всміхнуся – веселим похмурий день стає,

І радість щедро розлива навкруг тепло своє.

Посміхнуся перехожим, сонцю, квітам усміхнуся.

Маю я веселу вдачу, нею з вами поділюся.

Візьму з веселки кольори, я розфарбую все.

Хай барвами яскравими сяє місто моє.

- Який настрій викликав у вас цей вірш?

- Про що піде мова на уроці?

- Нам з вами дуже пощастило, бо ми народилися, живемо, працюємо такому гарному місті! Наш Харків великий та надзвичайно красивий! І все це завдяки чудовим людям, які дбають про наше місто.

III. Оголошення теми та очікуваних результатів

Мета: узгодження разом з учнями особистісно-значущих цілей, показників їх досягнення.

- І ми повинні дбати про красу рідного міста, тому тема нашого уроку «Харків'ни за чисте місто!». Мова піде про чистоту рідного міста, про ту загрозу, яку несуть пластикові, паперові, харчові відходи навколишньому середовищу, про дії школярів щодо подолання загрози.

Слайд 2

- Я сподіваюся, що ми обов'язково створимо ситуацію успіху. Щоб наша спільна праця була успішною, будемо виконувати закони уроку:

- бути уважними і активними;
- дати можливість висловити думку своїм товаришам;
- поважати один одного.

Слайд 3

Закони уроку:

- бути уважними і активними;
- дати можливість висловити думку своїм товаришам;
- поважати один одного.

Саморефлексія. Вправа «Очікування»

-А чого від уроку очікуєте ви? ("Хочу дізнатися про способи подолання проблеми. Хочу навчитися піклуватися про своє місто, аналізувати, робити висновки. Я ціную корисні поради. Чекаю на мудрі думки своїх товаришів.")

- Чи здійсняться очікування, дізнаємося наприкінці уроку.

IV. Сприймання й усвідомлення нового матеріалу

Мета: усвідомлення відповідної системи знань з теми.

1. Уявна подорож містом

- Я знаю, що всі ви любите подорожувати. Тож подумки піднімемось у височінь, ніби птахи. Погляньмо вниз. Помилуймося красою рідного Харкова.

Учні читають вірші.

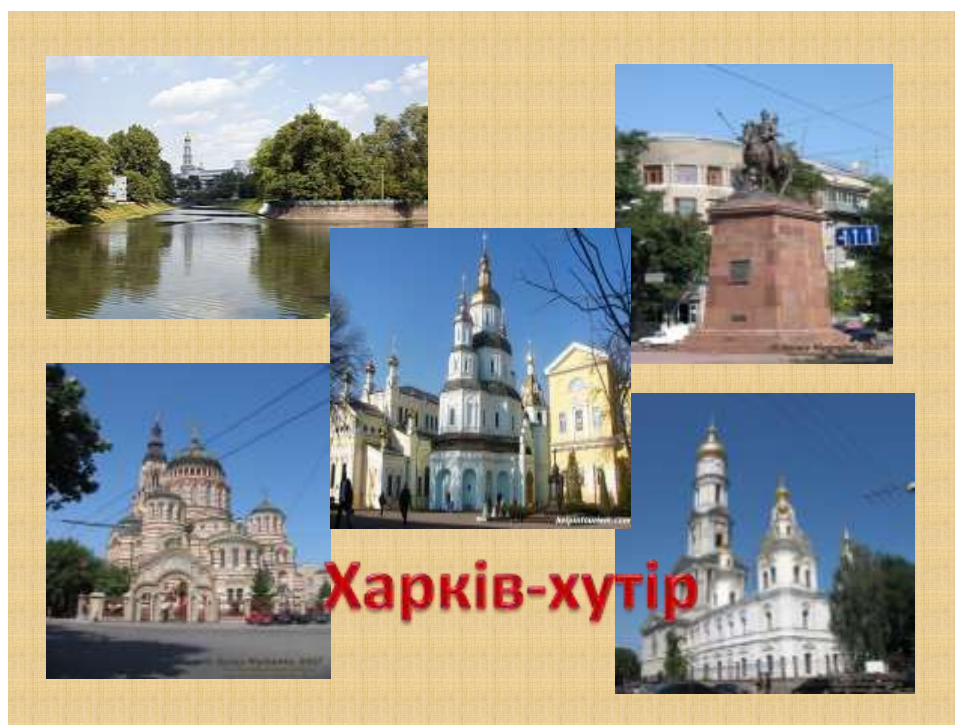
1. У мальовничому куточку України,
Де річки Харків з Лопанню стикались,
Осіли люди, мужні і сумлінні.
Поселення це Харковом прозвали.

2. Якщо подивишся на диво це згори,
Шпилі соборів душу уражають,

Успенський, Благовіщенський, Покровський –
Над суєтою душу возвишають.

Слайд 4

3.А ось найбільша вулиця - Сумська –
Окраса міста. Всі, напевно, знають:
Дзеркальний струмінь, оперний театр,
І драмтеатр її так прикрашають.

Слайд 5

4. Веде вона у мальовничий парк,
 Що іменем Шевченка називають.
 Улюблене це місце городян,
 І гості тут завжди відпочивають.

Слайд 6

5. Тут затишні куточки , клумби, сквери,
 Майданчики дитячі – гарний парк!

Гуляє молодь і пенсіонери,
Великий кличе в гості зоопарк!

6. А ось Свободи площа величава,
Почесне місце університету,
Європою про неї лине слава,
Проходять і свята тут, і концерти.

7. Любе місто моє, я кохаю тебе
За твої світанкові привіти,
За тополі твої, за твоїх солов'їв,
За усмішку весняних квітів.

- А за що любите ви своє місто?

- За останні роки Харків неначе помолодшав і засяяв у новій красі! На вулицях міста вирости нові будівлі. У парках і скверах розквітли різнобарвні клумби, з'явилися дитячі майданчики. А скільки фонтанів милують око харків'ян і гостей міста!

2. Створення проблемної ситуації

Слайд 7

- А це що?! Не може бути! Ще ж учора кругом лежав сніг, все було сніжно-білого кольору, так було весело, цікаво. А сьогодні сніг розтанув, і ми бачимо купи сміття! Чи можемо ми чимось зарадити, допомогти? Адже ми громадяни свого міста, і нам не байдужа його доля.

(На дошці з'являється плакат «Засмічена вулиця», на якому прикріплено обгортки від цукерок, морозива, пакетики, упаковки від чіпсів, сухариків, горішків, зім'яті пачки від соків, жуйки...)

- Ось що залишилося на вулиці після зими. Давайте оцінимо цю ситуацію. Обговоріть у групах ваші дії.

3. Вирішення проблеми

(Діти пропонують, як можна прикрасити вулиці міста. Підходять до плакату, знімають прикріплені обгортки, а приклеюють намальовані клумби з квітами, лавочки, деревця...)

- Яка гарна стала наша вулиця! Усе сміття ми викинули в смітник. Що ж із ним робити? (Міркування учнів)

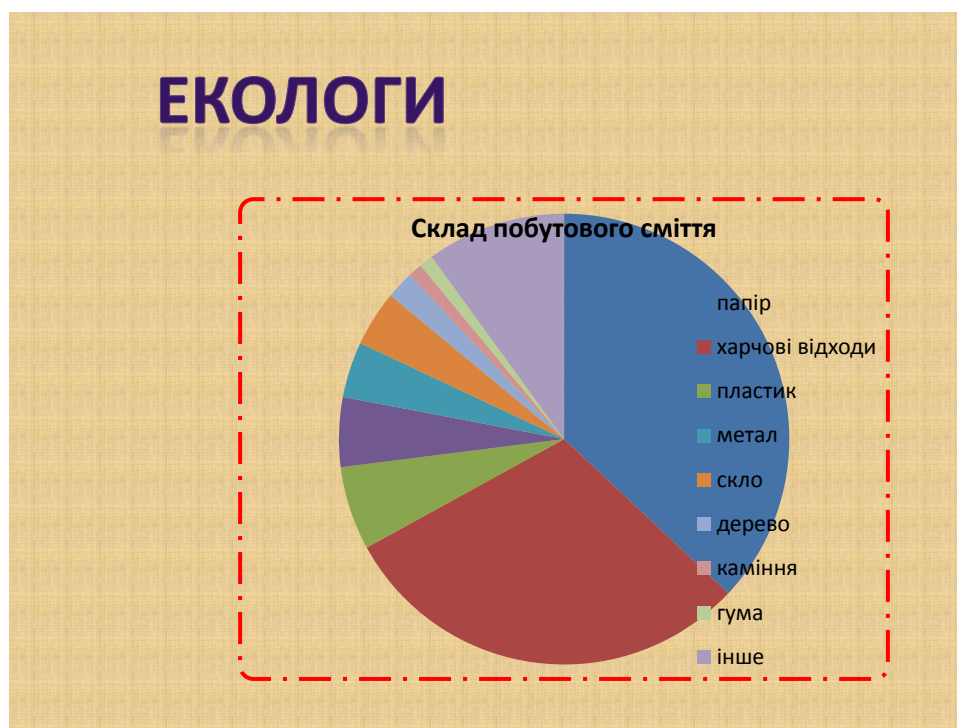
- Кожному, хто викидає сміття, добре відомо, як швидко воно може нагромаджуватись. Що ж робити? Нам допоможе група екологів.

Слайд 8

Учень 1. На Землі сміття накопичилось так багато, що видно навіть з космосу. Думаємо, ви замислитесь, коли будете знати, що час розкладання скла – 1000 років, пластику – 500 років, консервної пляшки – 100 років, цигаркового недопалку – 5 років, бананової шкірки і паперу – 4 тижні. Якщо сміття не переробляти, то за 10-20 років планета перетвориться на звалище.

Слайд 9

Учень 2. З'ясуємо, з чого складається побутове сміття. Подивіться на діаграму.

Ми бачимо, що папір складає 37%; харчові відходи – 30%; тканина, пластик, метал, скло – від 4 до 6%; дерево, кераміка, каміння, резина – 1-2%; інше – 10%.

- Що ж впливає на чистоту міста?

V. Діагностика правильності засвоєння знань учнями

Мета: усвідомлення учнями того, що вони вже вміють.

1. Інтерактивна вправа «Зроби свій вибір».

Кожна група повинна позначити, що позитивно впливає на чистоту міста

(+) і негативно впливає на чистоту міста (--)

1) бажання допомогти,

- 2) нестача здорового глузду,
- 3) лінощі,
- 4) вживання алкогольних напоїв,
- 5) фізична праця,
- 6) повага до жителів міста,
- 7) паління,
- 8) нестача знань (незнання правил),
- 9) дотримання правил поведінки у громадських місцях,
- 10) любов до міста.

Слайд 10

Позитивно впливає:

1. Бажання допомогти.
2. Фізична праця.
3. Повага до жителів міста.
4. Дотримання правил поведінки у громадських місцях.
5. Любов до міста.

Слайд 11

Негативно впливає:

1. Нестача здорового глузду.
2. Лінощі.
3. Вживання алкогольних напоїв.
4. Паління.
5. Нестача знань (незнання правил).

- Молодці. Ви добре розумієте, що може впливати на чистоту міста.

2. Інтерактивна технологія «Займи позицію»

- Що робити, щоб місто завжди було чистим? Надаємо слово **соціологам**.

Учень 1. Соціологи - це спеціалісти, які досліджують взаємодії людей. Тому ми пропонуємо гру «Займи позицію».

Учень 2. На стінах розвішані плакати з висловами:

1. «Щоб Харків був чистим, потрібно більше двірників» **Слайд 12**

Займи позицію

«Щоб Харків був чистим, потрібно більше дворників»

???

2. «Щоб Харків був чистим, потрібно поставити більше урн для сміття» [Слайд 13](#)

Займи позицію

«Щоб Харків був чистим, потрібно поставити більше урн для сміття »

???

3. «Щоб Харків був чистим, потрібно штрафувати тих, хто смітить»
[Слайд 14](#)

Займи позицію

«Щоб Харків був чистим, потрібно штрафувати тих, хто смітить»

???

- Займіть позицію біля того плакату, на якому, на вашу думку, твердження є найсуттєвішим.

(Об'єднавшись таким чином, діти обговорюють свій вибір і доводять іншим, чому саме це твердження є найсуттєвішим.)

- Висновком до цієї частини уроку стане відомий вислів. Щоб його прочитати, треба «зібрати» деформоване речення.

Чисто не там, де прибирають, а там, де не сміять!

- Саме тому вулицями нашого міста височіють тисячі білбордів «Збережемо Харків чистим!», які закликають городян до порядності!

Слайд 15

**Чисто не там, де
прибирають, а там, де не
сміють!!!**

Фізкультхвилинка

(Релаксаційна пауза)

- Як би ми не намагалися не смітити, все одно після людини залишаються залишки.

Група технологів досліджувала проблему надмірної кількості сміття.

Учень 1 . Технологі – це люди, які займаються вивченням і розробкою будь-якого технологічного процесу

Учень 2 . Ми дослідили, що сміття спричиняє виникнення різних проблем. Зокрема, засмічення переповнених закритих звалищ, токсичного забруднення. І знайшли ключ до вирішення проблеми: «Зменшення кількості сміття можливо за рахунок переробки і повторного використання».

Слайд 16

Технологи

Ключ до вирішення проблеми

Зменшення кількості сміття:

- Переробка;
- Повторне використання.

Учень 3. Багато сміття можна переробити.

1. Макулатура – для виготовлення паперу.

2. Алюміній – переплавляють і виготовляють консервні банки.

3. Бетон і скло – використовують для будівництва доріг.

4. Поліетилен – переробляють і використовують як упаковку для медикаментів та побутових виробів.

5. Залишки продуктів – компостують і виготовляють біодобрива.

- Діти, чи можемо ми застосувати ці три способи до тих виробів, які викинули у смітник? (Кожна дитина повинна запропонувати якийсь один спосіб.)

- Але все ж таки ще залишається неперероблене сміття. Його пресують в брикети і направляють на звалища. А що відбувається далі – це вже тема наступного проекту.

- Тож усе те, що ми відклали - це сміття чи «скарб»?

VI. Закріплення нового матеріалу

Мета: закріплення знань за темою.

1. Практична робота

- Нам допоможуть розібратися діти з групи «Вмілі рученята».

Учень 1. Ми почули, що все це сміття. А ви подивіться на цю красу.

Слайд 17

Учень 2. Ми підготували виставку поробок, виготовлених з порожніх пляшок, контейнерів, банок, скла, поліетилену, залишків дроту, бо з'ясували, що іноді сміття може стати «скарбом».

Учень 3. Все це ми зробили власними руками, а зараз пропонуємо і вам скласти цікаві композиції. А ми допоможемо.

Учень 4. Надворі весна. Скоро наш Харків засяє різними барвами квітучих клумб! Нехай і у нашому класі запалають різними барвами квіти!

- Завдання групам: виготовити з порожніх пластикових пляшок вази для квітів. Алгоритм виконання подано у підручнику на стор. 44-45.

Слайд 18

На допомогу

Самостійна робота учнів.

Виготовлення ваз для квітів із пластикових пляшок.

Виставка робіт.

- Подивіться, яка краса у нас вийшла! Давайте оплесками виразимо свої емоції.

Самооцінювання.

Прийшов час оцінити вашу роботу під час всього проекту (картки).

Оціни свою роботу (0-2 бали)

1.	Ти брав активну участь у роботі.	
2.	Ти вносив удачі пропозиції.	
3.	Ти висунув цікаву ідею.	
4.	Ти надавав підтримку іншим.	
5.	Ти вдало узагальнював думки інших.	
6.	Ти доповідав класу про результати роботи.	

VII. Підбиття підсумку уроку. Рефлексія

Мета: усвідомлення учнями своєї навчальної діяльності; самооцінка результатів діяльності.

- Ось так закінчується наш урок. Чи здійснилися ваші очікування? Що вам сподобалося, запам'яталося?

- Наостанок складемо поради для людей, як піклуватися про чистоту свого міста. **Гра «Закінчи речення».**

Поради всім людям:

1. **Викидати** сміття тільки в смітник.
2. **Повторно використовувати** все, що можливо.
3. **Насаджувати** якнайбільше дерев і квітів.
4. **Сортувати** сміття в спеціальні баки.

Слайд 19

VII. Повідомлення домашнього завдання

Мета: ознайомити учнів із домашнім завданням, способом його виконання; запропонувати творчий підхід.

- Домашнє завдання: виконувати складені поради і ознайомити з ними друзів, знайомих, рідних.

- Для того, щоб розказати про наш урок, діти з групи «Соціологи» підготують повідомлення для сайту школи. «Умілі рученята» організують виставку наших поробок у залі школи. «Екологи», підготуйте ескізи дитячих білбордів «Збережемо Харків чистим!». А «Технологи» відправлять ці ескізи на адресу

Державної екологічної служби Харкова, щоб до Дня міста вулицями Харкова височіли дитячі білборди!

Слайд 20

Учень. Клянёмсь Харків віддано любити,

Бо нам і дітям нашим в ньому жити.

Красу його примножувать і берегти,

Щоб сяяв він завжди через віки!

- Я вдячна вам за урок. Якщо ми з вами і всі наші рідні будемо піклуватися про наше місто, то Харків розквітне, помолодшає і гідно зустріне ювілей міста!

Пісня «Не давайте суму жити!»

- Урок закінчено. На все добре!